

Kannen kuva: Turun hovioikeuden ratkaisu vuodelta 1624. (Kansallisarkisto Ha1)

Sisällys

1. Presidentin katsaus.....	1
1. Presidentens översikt.....	3
2. Hovioikeuden toiminnan vaikuttavuus	5
3. Hovioikeuden toiminnan tuloksellisuus.....	6
3.1. Toiminnan tehokkuus.....	6
Saapuneiden asioiden ja annettujen ratkaisujen määrien kehitys.....	6
Pääkäsittelyt.....	8
Jatkokäsittelylupasäännösten soveltaminen.....	8
Käsittelyaika.....	9
Käräjäoikeuksien ratkaisujen pysyvyys	10
Valitusluvat ja hovioikeuden ratkaisujen pysyvyys.....	11
3.2. Toiminnan taloudellisuus ja tuottavuus	12
3.3. Henkilöstö.....	13
Henkilöstön kehittäminen.....	13
Muutokset viranhaltijoiden osalta.....	13
4. Sisäisen valvonnan arviointi	14
5. Hovioikeuden muu toiminta.....	15
Hallinto.....	15
Lausuntovaliokunnan lausunnot.....	15
Muut lausunnot	15
Hovioikeuden henkilökunnan osallistuminen koko hallinnonalaan koskevaan valtakunnalliseen työhön.....	15
Alioikeuksien tarkastus	16
Koulutus	16
Tuomioistuinharjoittelu	17
Turun hovioikeus 400 vuotta -juhlavuoden tapahtumat	17
Tapahtumia ja tilaisuuksia.....	17
Yhteistyö.....	19
6. Turun hovioikeuden organisaatio.....	20
Lainkäyttöosastot.....	20
Hovioikeuden presidentti ja hovioikeuden hallinto.....	20
7. Toimintakertomuksen hyväksyminen.....	21

1. Presidentin katsaus

Turun hovioikeuden toiminta on alkanut, kun kuningas Kustaa II Adolf luovutti valtakirjan sen perustamiseksi 15.6.1623. Hovioikeuden ensimmäinen istunto pidettiin perimätiedon mukaan 31.10.1623 Turun linnassa. Koska matka nykyisen Suomen alueelta Tukholmaan vuonna 1614 perustettuun Svean hovioikeuteen oli pitkä, kuningas halusi hovioikeuden perustamisella Turkuun parantaa valtakunnan itäisten osien asukkaiden mahdollisuuksia päästä tuomioistuimeen. Hovioikeuden perustamisen taustalla oli lisäksi tarve valvoa alueen virkamieskunnan toimintaa.

Hovioikeuden perustamisesta on vuonna 2023 kulunut 400 vuotta. Ajan kulumisesta huolimatta Turun hovioikeuden nimi ja tehtävät ovat säilyneet ennallaan. Meillä on velvollisuus kaikin käytettävissä olevin keinoin huolehtia oikeudenkäyntien sujuvuudesta ja laadukkaiden oikeudellisten palvelujen saavutettavuudesta. Hovioikeuden tehtävänä on myös valvoa tuomiopiirin käräjäoikeuksien toimintaa ja ryhtyä tarvittaessa toimenpiteisiin epäkohtien poistamiseksi.

Toimintavuotta 2023 sävyttivät erilaiset kriisit ja konfliktit ympäri maailmaa ja myös Euroopassa. Sotia ja erilaisia poikkeusoloja on ollut ennenkin. Turun hovioikeuden pitkään historiaan ovat kuuluneet sodat, ruttoepidemiat ja tulipalot. Kaikista niistä huolimatta hovioikeuden toiminta on jatkunut. Viimeisten vuosien tapahtumat ovat kuitenkin meille tärkeä muistutus siitä, että myös tuomioistuimissa on varauduttava erilaisiin poikkeusoloihin. Oma varautuminen ei riitä. Sen lisäksi tarvitaan yhteistyötä. Eräs yhteistyön muoto on hovioikeuden osallistuminen Lounais-Suomen alueellisen valmiustoimikunnan toimintaan. Myös muuta yhteistyötä lähdettiin kehittämään toimintavuonna 2023. Sujuva yhteistyö on tuloksellisen toiminnan välttämätön edellytys.

Valtiovalta on osoittanut viime aikoina lisääntyntä kiinnostusta oikeudenhoitoa ja sen resursseja kohtaan. Oikeusministeriö asetti vuonna 2023 työryhmän selvittämään keinoja oikeusvaltion vahvistamiseksi ja oikeuslaitoksen vahvan riippumattomuuden turvaamiseksi. Turun hovioikeuden edustaja on mukana oikeuslaitostyöryhmän työssä. Vuonna 2023 myönnettiin myös pitkään kaivattuja lisäresursseja, jotka tosin osoitettiin lähinnä pääkaupunkiseudun tuomioistuimille. Tällä resurssien kohdentamisella pyrittiin tuomioistuinten välisten käsittelyaikaerojen kaventamiseen. Samanaikaisesti tuomioistuinlaitoksen sisällä on lähdetty uudistamaan työmäärämittausta. Tavoitteena on, että tuomioistuinten resurssit kohdennetaan jatkossa mahdollisimman oikein ja oikeudenmukaisesti.

Vuonna 2023 tuomioistumisessa toteutettiin VMBaro työtyytyväisyystutkimus. Edelliseen vuonna 2021 toteutettuun mittaukseen verrattuna henkilökunnan kokemus työn kuormittavuudesta oli lisääntynyt. Toisaalta tyytyväisyys vuorovaikutukseen, viestintään sekä työyhteisön toimintakulttuuriin oli kehittynyt positiiviseen suuntaan. Tutkimustuloksia on hyödynnetty hovioikeuden sisäisessä kehitystyössä muun ohella siten, että Valtiokonttorin myöntämän Kaiku-rahoituksen turvin aloitettiin hanke henkilökunnan työhyvinvoinnin parantamiseksi. Koska yhteenkuuluvuuden tunne ja yhteishenki ovat tärkeitä tekijöitä työssä jaksamisen kannalta, tarvitaan koko henkilökunnalle tarkoitettua yhteistä toimintaa ja yhteisiä tapahtumia.

Turun hovioikeuden toimintaa lukuina kuvataan tarkemmin jäljempänä tässä kertomuksessa. Yleisellä tasolla voidaan todeta, että pääkäsittelyssä ratkaistujen asioiden osuus on vuonna 2023 säilynyt korkeana (25,3 % annetuista asioista). Lisäksi pääkäsittelyihin kuluu huomattavasti aiempaa enemmän aikaa. Nämä luvut kertovat siitä, että vaikka asiamäärissä ei ole tapahtunut suurta muutosta, hovioikeuden tutkittavaksi tulevat jutut ovat aiempaa laajempia ja työlämpiä. Vuonna 2023 laajin ja työläin asia oli niin sanottu Liberia-oikeudenkäynti, jonka käsittelyn aikana hovioikeuden henkilökuntaa matkusti kaksi kertaa Liberiaan.

Turun hovioikeuteen tuli vuonna 2023 uusia työntekijöitä tuomareiksi, esittelijöiksi ja kansliahenkilökuntaan. Tämä on tarkoittanut merkittävää panostusta uusien työntekijöiden rekrytointiin ja perehdytykseen. Vaikka perehdytykseen kuluu aikaa, siihen kannattaa panostaa. Hyvän perehdytyksen avulla uusi työntekijä pääsee nopeasti osaksi työyhteisöä. Tämä vuorostaan tukee uuden työntekijän työssä suoriutumista ja työssä jaksamista.

Sähköisten työtapojen kehittäminen oli toimintavuonna ajankohtainen asia. Turun hovioikeuden sisäisen kehitystyön lisäksi yhteistyötä tehtiin yhdessä kaikkien hovioikeuksien ja Turun hovioikeuspiirin eri toimijoiden kanssa. Hovioikeuden oma AIPA-työryhmä jatkoi tärkeää työtään ja kokoontui säännöllisesti suunnittelemaan AIPAn käyttöönottoa ja yhteisiä työtapoja. Hovioikeuden kirjaamossa työpainetta lisäsivät asioiden käsittely käräjäoikeuksien eri asianhallintajärjestelmissä sekä runsaat ja laajat tietopyynnöt. Hovioikeuden hallintoa työllisti siirtyminen hallinnollisten asioiden sähköiseen käsittelyyn (HILDA) helmikuun 2023 lopulla. Vuonna 2024 työtapojen kehittäminen jatkuu. Uuden oppiminen koskee hovioikeuden koko henkilökuntaa.

Yhteiskunta ja oikeus kehittyvät. Meidän tehtävämme on vastata yhteiskunnan muuttuviin tarpeisiin kehittämällä omaa toimintaamme. Lisäksi ovat historia ja perinteet. Perinteiden kunnioitus on kunnioitusta niitä kohtaan, jotka ovat perinteet luoneet ja niiden mukaisesti eläneet. 400 vuotta täyttänyt hovioikeus on juhluvuonna 2023 halunnut eri tavoin kunnioittaa aiempien sukupolvien työtä. Sen lisäksi hovioikeus on vuonna 2023 saavuttanut hyvän tuloksen. Esitän parhaat kiitokseni hovioikeuden henkilökunnalle sekä kaikille yhteistyötahoille vuoden aikana tehdystä arvokkaasta työstä.

Pekka Määttä

Turun hovioikeuden presidentti

1. Presidentens översikt

Åbo hovrätts verksamhet har inletts när kung Gustaf II Adolf överlämnade fullmakten att grunda den 15.6.1623. Traditionen berättar att hovrättens första sammanträde hölls 31.10.1623 i Åbo slott. Eftersom resan från det nuvarande Finlands territorium till Svea hovrätt, som grundades 1614 i Stockholm, var lång, ville kungen genom att grunda hovrätten i Åbo förbättra möjligheterna för invånarna i de östra delarna av riket att få tillgång till domstolen. Bakgrunden till inrättandet av hovrätten var dessutom behovet av att övervaka tjänstemannakårens verksamhet i området.

År 2023 har det gått 400 år sedan hovrätten grundades. Trots tidens gång har Åbo hovrätts namn och uppgifter förblivit oförändrade. Vi har en skyldighet att med alla till buds stående medel se till att rättegångarna löper smidigt och att rättsliga tjänster av hög kvalitet är tillgängliga. Hovrätten har också till uppgift att övervaka tingsrätternas verksamhet inom domkretsen och vid behov vidta åtgärder för att undanröja missförhållanden.

Verksamhetsåret 2023 präglades av olika kriser och konflikter runt om i världen och även i Europa. Krig och olika undantagsförhållanden har förekommit tidigare. Åbo hovrätts långa historia har omfattat krig, farsoter och bränder. Trots alla dessa har hovrättens verksamhet fortsatt. Händelserna under de senaste åren är dock en viktig påminnelse för oss om att också domstolarna måste bereda sig på olika undantagsförhållanden. Det räcker inte med egen beredskap. Dessutom behövs det samarbete. En form av samarbete är hovrättens deltagande i den regionala beredskapskommissionen för Sydvästra Finland. Också det övriga samarbetet började utvecklas under verksamhetsåret 2023. Ett smidigt samarbete är en nödvändig förutsättning för en resultatrik verksamhet.

Statsmakten har på senare tid visat ett ökat intresse för rättsvården och dess resurser. Justitieministeriet tillsatte 2023 en arbetsgrupp för att utreda metoder för att stärka rättsstaten och trygga ett starkt oberoende rättsväsende. En företrädare för Åbo hovrätt deltar i arbetet i arbetsgruppen för rättsväsendet. År 2023 beviljades också sådana tilläggsresurser som länge behövts, men som dock anvisades närmast till domstolarna i huvudstadsregionen. Syftet med denna resursallokering var att minska skillnaderna i handläggningstiderna mellan domstolarna. Samtidigt har man inom domstolväsendet börjat revidera mätningen av arbetsmängden. Målet är att domstolarnas resurser i fortsättningen ska fördelas så korrekt och rättvist som möjligt.

År 2023 genomfördes vid domstolen en VMBarundersökning av arbetstillfredsställelsen. Jämfört med den föregående mätningen 2021 hade personalens upplevelse av arbetets belastning ökat. Å andra sidan hade tillfredsställelsen med växelverkan, kommunikation och arbetsgemenskapens verksamhetskultur utvecklats i en positiv riktning. Forskningsresultaten har utnyttjats i hovrättens interna utvecklingsarbete bland annat så att man med hjälp av den Kaiku-finansiering som Statskontoret beviljat startade ett projekt för att förbättra personalens välbefinnande i arbetet. Eftersom en känsla av samhörighet och en känsla av gemenskap är viktiga faktorer för att orka i arbetet, behövs gemensamma åtgärder och gemensamma evenemang för hela personalen.

Åbo hovrätts verksamhet i siffror beskrivs närmare nedan i denna berättelse. På en allmän nivå kan det konstateras att andelen avgjorda mål och ärenden vid huvudförhandling 2023 har varit fortsatt hög (25,3% av de meddelade avgörandena). Dessutom tar huvudförhandlingarna betydligt längre tid än tidigare. Dessa siffror visar att även om antalet mål och ärenden inte har förändrats nämnvärt, är de mål som hovrätten ska pröva mer omfattande och arbetsdrygare än

tidigare. År 2023 var det mest omfattande och arbetskrävande fallet den så kallade Liberia-rättegången, under vars behandling hovrättens personal reste två gånger till Liberia.

År 2023 började nya arbetstagare som domare, föredragande och en del av kanslipersonalen vid Åbo hovrätt. Detta har inneburit betydande satsningar på rekrytering och introduktion av nya arbetstagare. Även om introduktionen tar tid lönar det sig att satsa på den. Med hjälp av god introduktion blir den nya arbetstagaren snabbt en del av arbetsgemenskapen. Detta stöder i sin tur den nya arbetstagarens förmåga att klara sig i arbetet och orka i arbetet.

Utvecklingen av digitala arbetsätt var aktuell under verksamhetsåret. Utöver det interna utvecklingsarbetet vid Åbo hovrätt samarbetade alla hovrätterna och olika aktörer inom Åbo hovrätts domkrets. Hovrättens egen AIPA-arbetsgrupp fortsatte sitt viktiga arbete och sammanträdde regelbundet för att planera ibruktandet av AIPA och gemensamma arbetsätt. Vid hovrättens registratörskontor ökade arbetstrycket på grund av behandlingen av mål och ärenden i tingsrätternas olika ärendehanteringssystem samt talrika och omfattande begäranden om information. Hovrättens förvaltning sysselsattes av övergången till digital behandling av förvaltningsärenden (HILDA) i slutet av februari 2023. År 2024 fortsätter utvecklingen av arbetsätten. Att lära sig nytt gäller hovrättens hela personal.

Samhället och rättvisan utvecklas. Vår uppgift är att svara på samhällets föränderliga behov genom att utveckla vår egen verksamhet. Dessutom finns historia och traditioner. Respekt för traditioner är respekt för dem som har skapat och levt i enlighet med traditionerna. Hovrätten, som har fyllt 400 år, har under jubileumsåret 2023 på olika sätt velat respektera tidigare generationers arbete. Dessutom har hovrätten uppnått ett gott resultat 2023. Jag vill tacka personalen vid hovrätten och alla samarbetspartner för deras värdefulla arbete under året.

Pekka Määttä

Åbo hovrätts president

2. Hovioikeuden toiminnan vaikuttavuus

Tuomioistuinten ja siten myös hovioikeuden tehtävänä voidaan sanoa olevan oikeus- ja yhteiskuntarauhan turvaaminen. Hovioikeuden on ratkaistava oikein sen tutkittavaksi saatetut asiat. Hovioikeuden on lisäksi huolehdittava siitä, että sen toimintatavat ja hovioikeudessa noudatettava menettely täyttävät oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin vaatimukset. Tämä tarkoittaa muun muassa sitä, että hovioikeus toimii tehokkaasti, toimintavuoden aikana on ratkaistava riittävä määrä asioita kohtuullisessa ajassa ja että asianosaisia, heidän asiamiehiään ja muita hovioikeusprosessissa esiintyviä henkilöitä kohdellaan asianmukaisella tavalla. Hyvään hallintoon sisältyvän palveluperiaatteen mukaisesti hovioikeudessa asioivien on saatava mahdollisimman laadukasta palvelua molemmilla kotimaisilla kielillä.

Hovioikeus pyrkii eri tavoin selvittämään sitä, miten se on onnistunut edellä todetuissa tavoitteissaan. Yksi tapa saada tietoa toiminnan vaikuttavuudesta on sidosryhmäyhteistyö. Se tarjoaa lisäksi mahdollisuuden puolin ja toisin kehittää toimintatapoja siten, että asetetut tavoitteet saavutetaan. Lisäksi hovioikeus hyödyntää tilastotietoja, jotka kuvaavat toiminnan tehokkuutta ja tuottavuutta.

Hovioikeuden toiminnan vaikuttavuutta arvioidaan seuraavassa jaksossa ”Hovioikeuden toiminnan tuloksellisuus” tilastotietojen perusteella. Erityisesti viitataan tulostavoitteen saavuttamista, ratkaistujen asioiden lukumäärää, käsittelyaikoja, käräjäoikeuksien tuomioiden muuttumista hovioikeudessa sekä valituslupahakemusten määrää ja hovioikeuden tuomioiden muuttumista korkeimmassa oikeudessa koskeviin tietoihin.

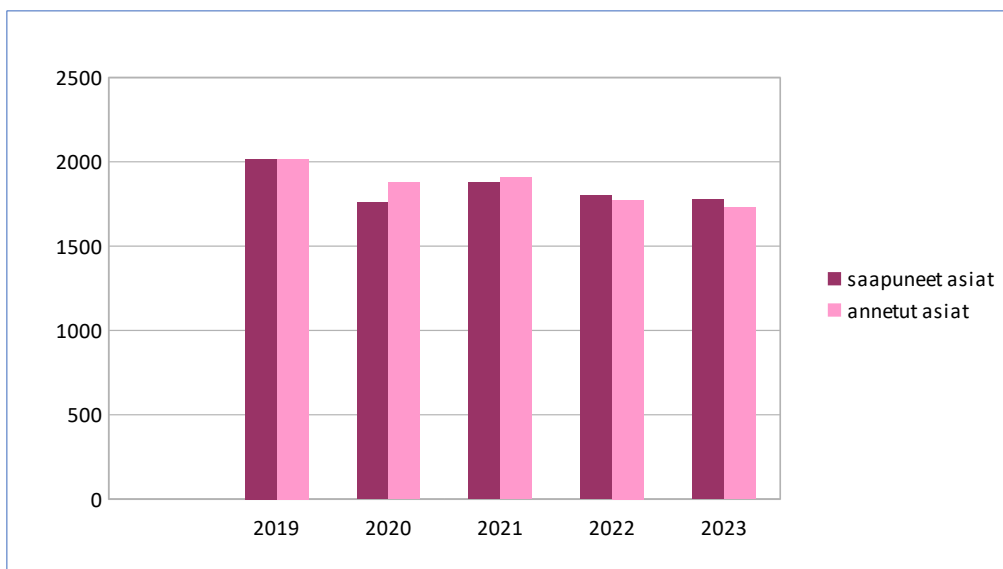

Kuva: 400-vuotisjuhlanäyttely järjestettiin Turun kaupunginkirjastossa syyskuussa 2023.

3. Hovioikeuden toiminnan tuloksellisuus

3.1. Toiminnan tehokkuus

Saapuneiden asioiden ja annettujen ratkaisujen määrien kehitys

Vuosina 2019–2023 saapuneiden asioiden, annettujen ratkaisujen ja siirtyneiden asioiden toteutuneiden määrien vertailu tavoitteeksi asetettuihin lukuihin. Alun perin vuodelle 2023 sovittuja tulostavoitteita tarkistettiin vuotta 2024 koskevien tulosneuvotteluiden yhteydessä.

	Saapuneet asiat		Annetut ratkaisut		Siirtyneet asiat	
	tavoite	toteutunut	tavoite	toteutunut	tavoite	toteutunut
2023	1 750	1 776	1 750	1 728	956	1 004
2022	1 800	1 799	1 700	1 774	936	956
2021	1 950	1 875	1 900	1 905	979	930
2020	1 750	1 761	1 850	1 875	879	959
2019	1 950	2 017	2 000	2 016	1 237	1 079

Saapuneiden asioiden jakauma vuosina 2019–2023:

Saapuneet asiat	2019	2020	2021	2022	2023
- riita	549	435	471	428	477
- rikos	1 334	1 204	1 281	1 262	1 156
- muut (ulosotto-, hakemus ym.)	134	122	123	109	143
Yhteensä	2 017	1 761	1 875	1 799	1 776

Hovioikeuteen vuonna 2023 saapuneista asioista rikosjuttuja oli 65,1 %, riita-asioita 26,9 % ja muita (mm. ulosotto- ja hakemus-) asioita 8 %.

Saapuneet asiat tuomioistuimittain ja asiaryhmittäin vuonna 2023.

E = virkasyyteasia

H = hakemusasia

R = rikosasia

S = siviiliasia

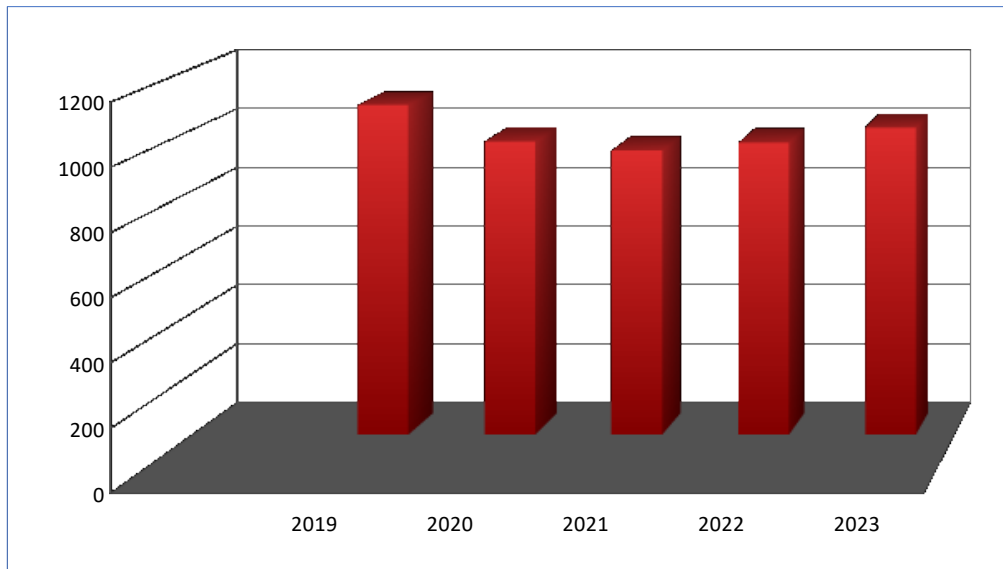
U = ulosottoasia

	E	H	R	S	U	Yht
Kanta-Hämeen kärjäoikeus	-	5	113	46	-	164
Pirkanmaan kärjäoikeus	-	17	585	255	34	891
Turun hovioikeus	-	25	-	1	-	26
Varsinais-Suomen kärjäoikeus	-	21	426	155	22	624
Ålands tingsrätt	-	3	32	19	4	58
Muita	5	8	-	-	-	13
Kaikkiaan	5	79	1 156	476	60	1 776

Hovioikeuteen saapuneista asioista Pirkanmaan kärjäoikeudesta tulleita oli 50,2 % ja Varsinais-Suomen kärjäoikeudesta 35,1 %. Ruotsinkielisiä asioita saapui 69 kappaletta eli 3,9 % hovioikeuteen tulleista asioista.

Kertomusvuonna on kirjattu lisäksi hallinnolliseen diaariin 768 asiaa.

Vuoden lopussa antamatta olevien asioiden määrän kehittyminen vuosina 2019–2023:

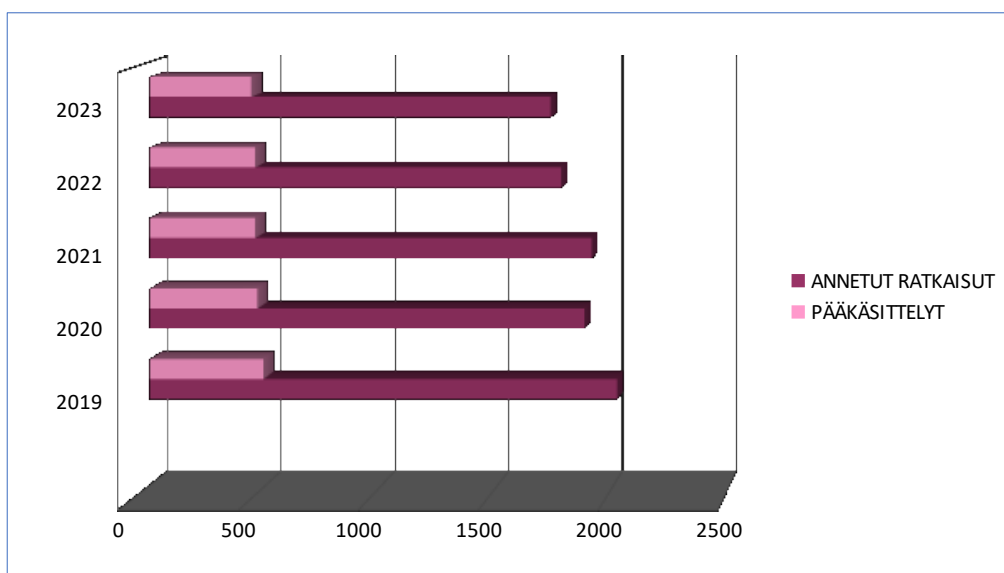
Pääkäsittelyt

Esittelystä ja pääkäsittelyssä ratkaistujen asioiden määrät sekä pääkäsittelyihin käytetyt tunnit vuosina 2019–2023:

Ratkaistu	2019	2020	2021	2022	2023
- esittelystä	1 544	1 404	1 451	1 320	1 288
- pääkäsittelyssä	472	470	454	454	440
- annettu ratkaisuja	2 016	1 875	1 905	1 774	1 728
Pääkäsittelyjen aika (h)	2 095	1 674	2 065	2 031	2 399

Annetuista asioista pääkäsittelyssä ratkaistiin kertomusvuonna 25,3 %. Matkakäräjillä ratkaistiin 16 asiaa.

Pääkäsittelyiden ja annettujen ratkaisujen suhde vuosina 2019–2023:

Jatkokäsittelylupasäännösten soveltaminen

Jatkokäsittelylupasäännösten soveltaminen annetuissa asioissa vuonna 2023:

Jatkokäsittelylupasäännökset soveltuneet kokonaan tai osittain	Jatkokäsittelylupasäännökset eivät ole soveltuneet	Lupa evätty
1325	369	636

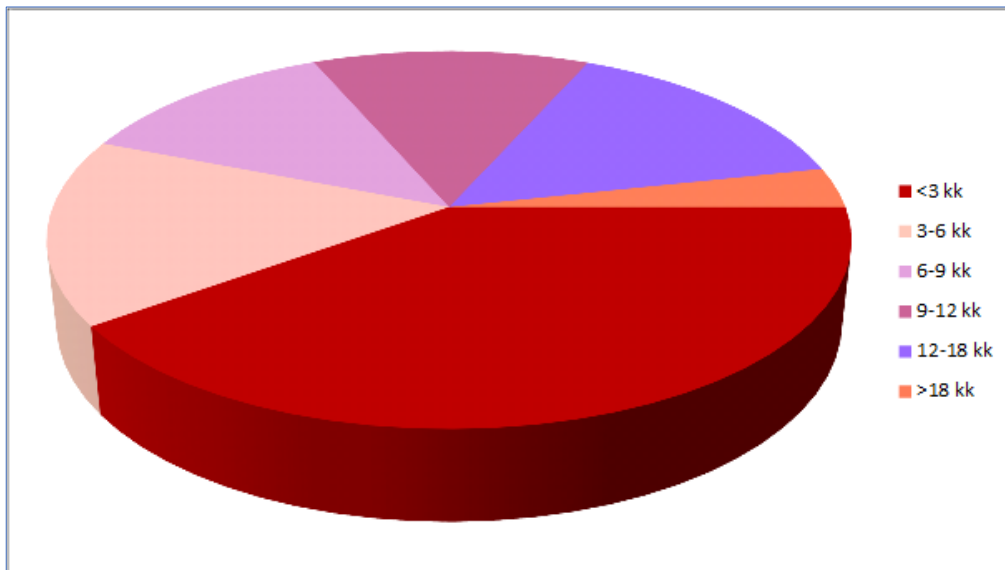
Käsittelyaika

Tavoitteena oli, että esittelystä ratkaistavien asioiden keskimääräinen käsittelyaika on 4,6 kuukautta (toteutunut 4,6). Asioissa, joissa ei myönnetä jatkokäsittelylupaa, hovioikeuden tavoitteena oli, että keskimääräinen käsittelyaika on 2,1 kuukautta (toteutunut 2,2). Pääkäsittelyssä ratkaistavien asioiden osalta hovioikeuden tavoitteena oli, että keskimääräinen käsittelyaika on 12,0 kuukautta (toteutunut 12,1).

Asioiden keskimääräinen käsittelyaika asiaryhmittäin vuosina 2019–2023:

Diaari-ryhmä	kpl	Keskimääräinen käsittelyaika
2023		
E	3	7,9 kk
H	87	2,6 kk
R	1 158	7,1 kk
S	425	6,3 kk
U	55	2,3 kk
Yhteensä	1 728	6,5 kk
2022		
E	1	5,4 kk
H	74	3,3 kk
R	1 203	6,6 kk
S	463	7,6 kk
U	33	3,9 kk
Yhteensä	1 774	6,7 kk
2021		
E	5	6,9 kk
H	67	3,6 kk
R	1 318	6,7 kk
S	453	6,6 kk
U	62	4,4 kk
Yhteensä	1 905	6,5 kk
2020		
E	2	1,3 kk
H	69	3,3 kk
R	1 307	7,4 kk
S	451	7,7 kk
U	46	3,3 kk
Yhteensä	1 875	7,2 kk
2019		
E	1	7,0 kk
H	70	3,4 kk
R	1 346	6,5 kk
S	540	6,3 kk
U	59	3,4 kk
Yhteensä	2 016	6,3 kk

Asioiden keskimääräinen käsittelyaika havainnollistettuna (vuosi 2023):

Käräjäoikeuksien ratkaisujen pysyvyys

Käräjäoikeuksien ratkaisujen pysyvyys vuonna 2023 annetuissa hovioikeuden ratkaisuisa:

Esittelyasioissa käräjäoikeuden ratkaisua on muutettu perustelujen ja lopputuloksen osalta 16,9 %:ssa asioista. Käräjäoikeuden ratkaisua, ei ole muutettu tai muutettu vain perusteluja tai muutos on kokenut lopputulokseltaan ratkaisun epäolennaista osaa 17,1 %:ssa asioista. Jatkokäsittelylupaa ei ole myönnetty 49,7 %:ssa asioista. Käräjäoikeuteen on palautettu uudelleenkäsiteltäväksi 2,6 % asioista.

Pääkäsittelyasioissa käräjäoikeuden ratkaisua on muutettu 46,3 %:ssa asioista. Käräjäoikeuden ratkaisua ei ole muutettu tai muutettu vain perusteluja tai muutos on kokenut lopputulokseltaan ratkaisun epäolennaista osaa 50,9 %:ssa asioista.

Muita ratkaisun lopputuloksia ovat mm. ”tutkimatta”, ”vahvistettu sovinto” ja ”jäänyt sillensä”. Näiden prosentuaalinen osuus on vähäinen.

Valitusluvut ja hovioikeuden ratkaisujen pysyvyys

Korkein oikeus on vuonna 2023 myöntänyt valitusluvan 22 hovioikeuden ratkaisemassa asiassa. Valituslupahakemuksia on hylätty 236. Kertomusvuonna korkein oikeus on antanut ratkaisun 41 asiassa. Hovioikeuden ratkaisu on muutettu 8 asiassa, kumottu 19 asiassa (joista 12 asiassa sovintosopimus), kumottu ja palautettu hovioikeuden tutkittavaksi 7 asiassa. Hovioikeuden ratkaisua ei ole muutettu 4 asiassa, 1 asiassa ratkaisun laaduksi on merkitty hylätty ja lausunnon antaminen on rauennut 2 asiassa.

Korkeimmalle oikeudelle tehdyt valituslupapyyntöet vuosina 2019–2023 Turun hovioikeuden osalta:

Rikos (R) ja riita (S)

	Annetut asiat	Valituslupaa pyydetty	Osuus annetuista
2023			
R	1 158	177	15,3%
S	425	104	24,5%
Muut	145	27	18,6%
Yhteensä	1 728	308	17,8%
2022			
R	1 203	178	14,8%
S	463	120	25,9%
Muut	108	19	17,6%
Yhteensä	1 774	317	17,9%
2021			
R	1 318	210	15,9%
S	453	140	30,9%
Muut	134	37	27,6%
Yhteensä	1 905	387	20,3%
2020			
R	1 307	163	12,5%
S	451	107	23,7%
Muut	117	17	14,5%
Yhteensä	1 875	287	15,3%
2019			
R	1 346	206	15,3%
S	540	133	24,6%
Muut	130	37	28,5%
Yhteensä	2 016	376	18,7%

3.2. Toiminnan taloudellisuus ja tuottavuus

Hovioikeuden toiminnan taloudellisuus ja tuottavuus vuosina 2019–2023:

	2019	2020	2021	2022	2023
Toimintamääräraha (€)					
myönnetty	7 716 200	8 169 000	7 331 597	7 573 346	8 421 015
siirtyneet ed. vuodelta	464 846	183 634	302 912	100 707	160 879
käytetty	7 997 412	8 049 722	7 533 802	7 513 174	8 693 741
siirtyneet seur. vuodelle	183 634	302 912	100 707	160 879	-111 847 *
Henkilöstömäärä (htv)	96,8	98,7	100,2	96,8	103
Annetut asiat	2 016	1 875	1 905	1 774	1 728
Taloudellisuus**					
tavoite	1 706	1 709	1 685	1 720	1 955
toteutunut	1 874	1 933	1 965	1 869	2 215
Tuottavuus***					
tavoite	49	49	44	45	41
toteutunut	44	42	43	42	38

*) Ns. Liberia-asian oikeudenkäynnin kustannuksia ei huomioitu hovioikeuden määrärahoissa

***) Taloudellisuus = toimintamenot/työmäärä

****) Tuottavuus = työmäärä / htv

Laskennan perusteena on työmäärä, jossa on otettu painokertoimien avulla huomioon asiaryhmien välinen työmääräero.

3.3. Henkilöstö

Hovioikeudessa on 37 tuomarin virkaa, 6 asessorin virkaa, 22 esittelijän virkaa, kansliapäällikön virka sekä 31 eri virkanimikkeillä toimivaa kansliahenkilökunnan virkamiestä. Lisäksi hovioikeus tarjoaa vuosittain palveluspaikan siviilipalvelusta suorittavalle.

Hovioikeuden henkilöstöllä on ollut käytössä ePassi, johon sisältyy liikunta- ja kulttuurietu sekä lounasetu. Kertomusvuonna järjestettiin henkilökunnalle perinteisiä tapahtumia muun muassa kansliahenkilökuntapäivä, virkistyspäivä sekä pikkujoulujuhla. Lisäksi hovioikeuden oma lukupiiri ja saunakerho aloittivat toimintansa. Scriptura-henkilöstölehti ilmestyi 22.6.2023 ja 15.12.2023.

Työterveyshuollon toimesta toteutettiin syyskuussa 2023 viiden vuoden välein tehtävä työpaikkaselvitys, jonka avulla tunnistetaan työn, työympäristön ja työyhteisön voimavarat ja mahdolliset henkilöstön terveyttä tai turvallisuutta vaarantavat ja kuormittavat tekijät. Kertomusvuonna toteutettiin lisäksi Tuomioistuineläytöksen VM Baro -työtyytyväisyyskysely.

Henkilöstön kehittäminen

Koulutusyhteistyö Turun yliopiston kanssa on jatkunut. Hovioikeus järjestää ruotsin kielen opetusta henkilökunnalle. Lainkäyttöhenkilökunta osallistuu Heldtin stipendirahastosäätiön järjestämiin koulutuksiin yhdessä Varsinais-Suomen käräjäoikeuden kanssa sekä Tuomarinkoulutuslautakunnan ja muiden tahojen järjestämiin täydennyskoulutuksiin.

Muutokset viranhaltijoiden osalta

Kertomusvuonna jäi eläkkeelle 2 hovioikeudenneuvosta ja 2 virastomestaria. Muihin tehtäviin siirtyi hovioikeuden esittelijöistä 3 henkilöä.

Vakinaisiin hovioikeudenneuvoksen virkoihin nimitettiin 5 tuomaria.

Tuomarikoulutettavia asessoreita hovioikeuteen nimitettiin 2 henkilöä.

Vakinaisiin esittelijän virkoihin nimitettiin 3 hovioikeuden esittelijää.

4. Sisäisen valvonnan arviointi

Virastot vastaavat itse toimintaansa koskevasta sisäisestä valvonnasta.

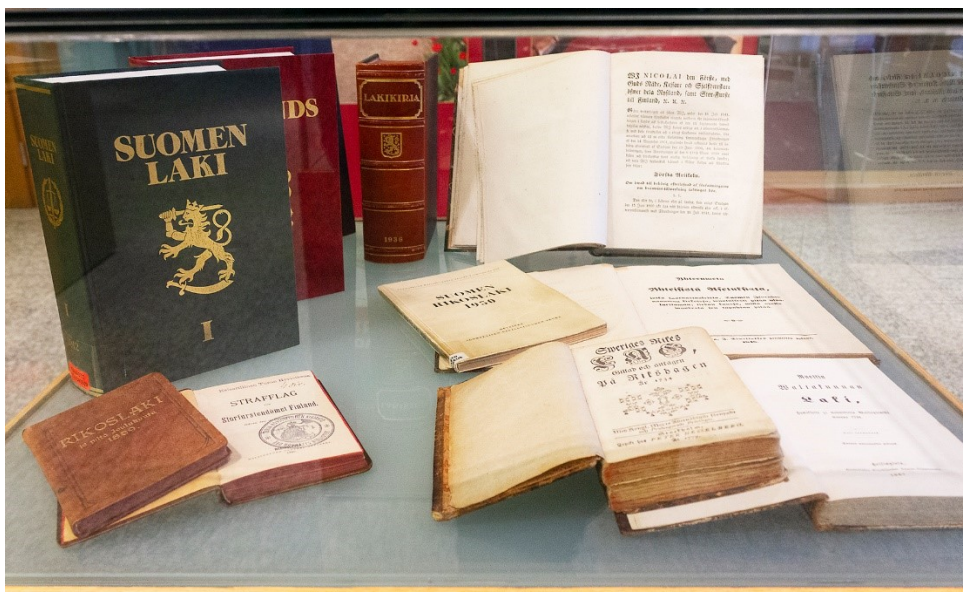
Hovioikeuden sisäiseen valvontaan osallistuu yleisesti ottaen hovioikeuden koko organisaatio. Valvonnan keinoja ovat muun muassa tarkoituksenmukaisten toimintamenetelmien ja asianmukaisen työnjaon omaksuminen, määrärahojen käytön kontrollointi, tulostavoitteen toteutumisen, asioiden käsittelyn etenemisen ja käsittelyaikojen seuraaminen sekä koulutus ja tiedonkulku. Yksittäiset lainkäyttöratkaisut ovat sidottuja lakiin ja päätökset tehdään voimassa olevia säännöksiä noudattaen. Hovioikeuden toiminta, toimintatavat ja hallinnolliset menettelyt perustuvat niitä koskeviin säädöksiin, hovioikeuden työjärjestykseen ja sisäisiin ohjeisiin. Talouden laillisuuden ja tuloksellisuuden varmistamiseksi hovioikeus noudattaa Tuomioistuinlaitoksen taloussääntöä.

Tulosneuvottelut käydään Tuomioistuinviraston kanssa. Tulostavoite jaetaan osastoille ja sen toteutumista seurataan. Tulostavoitteen toteutumista valvoo presidentti ja sitä seurataan johtoryhmässä sekä osastojen kokouksissa. Hovioikeus valvoo lisäksi jatkuvasti työtilanteen kehittymistä. Erityistä huomiota on kiinnitetty vanhoihin, yli vuoden vireillä olleisiin asioihin. Budjettineuvottelujen yhteydessä hovioikeus suorittaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arvioinnin, joka toimitetaan Tuomioistuinvirastolle. Kansliapäällikkö laati vastauksen yhdessä johtoryhmän kanssa.

Hovioikeuden presidentti, osaston johtajat, osaston apulaisjohtajat, kansliapäällikkö ja lähiesimiehet seuraavat henkilökunnan toimintaa. Kukin työntekijä vastaa toimenkuvansa sekä tulos- ja kehityskeskusteluissa sovittujen tavoitteiden mukaisesti työnsä tuloksellisuudesta ja laadusta.

Hovioikeudessa toimii tietoturvyöryhmä, johon tietosuojavastaavan ja kansliapäällikön lisäksi osallistuu kirjaaja, arkistonhoitaja ja virastomestari/ICT-yhdyshenkilö virkansa puolesta sekä hovioikeuden asessori ja lainkäyttösihteeri.

Hovioikeuden johdon käsityksen mukaan viraston sisäinen valvonta ja siihen liittyvä riskienhallinta on järjestetty asianmukaisesti ja riittävästi.

5. Hovioikeuden muu toiminta

Hallinto

Johtoryhmä kokoontui 11 kertaa.

Lausuntovaliokunnan lausunnot

Lausuntovaliokunta antoi 14 lausuntoa hovioikeuspiirin tuomarin virkojen täyttämistä.

Muut lausunnot

Hovioikeus antoi kertomusvuonna lausunnon seuraavista asioista:

- Lausunto tuomioistuimien ulkopuolisen riidanratkaisun ja sovittelun kehittämiseksi tehdystä selvityksestä (VN/17577/2022)
- Selvitys tiedonhallintalain toteuttamisesta (VN/3886/2023)
- Arviomuistio pienriitamenettelystä (VN/28937/2021)
- Arviomuistio etäyhteyksistä oikeudenkäynneissä (VN/32207/2022)
- Arviomuistio lautamiesten valintatavasta (VN/16552/2022)
- Lausunto päätösluonnoksesta julkishallinnon pysyvästi säilytettävien asiakirjojen säilytysmuodosta ja analogisen säilytysmuodon kulttuurihistoriallinen arvosta (KA/15927/2023)
- Lausunto rikosprosessin sujuvoittamista arvoineen työryhmän muistosta (VN/24963/2022)
- Lausunto korkeimman oikeuden esityksestä lainsäädäntötoimeen ryhtymisestä, oikeudenkäymiskaaren muutoksenhakua korkeimpaan oikeuteen koskevien säännösten täydentäminen (VN/20279/2023)

Hovioikeuden henkilökunnan osallistuminen koko hallinnonalaa koskevaan valtakunnalliseen työhön

- Hovioikeudenlaamanni toimi varapuheenjohtajana Tuomioistuinviraston johtokunnassa, jäsenenä tuomioistuinlaitoksen strategiatyöryhmän ohjausryhmässä sekä varajäsenenä tuomarivalintalautakunnassa.
- Hovioikeuden osaston apulaisjohtaja toimi Euroopan neuvoston toimielimen CCJE:n jäsenenä.
- Hovioikeuden jäsen toimi varajäsenenä tuomarinkoulutuslautakunnassa sekä esitutkinnan ja rikosprosessin sujuvoittamistyöryhmässä sekä tuomioistuinten taloudellisten mittareiden kehittämistä käsittelevän työryhmän asiantuntijana
- Hovioikeuden jäsen osallistui rikosasioiden Euroopan oikeudellisen verkoston yhteistyöhön (EJN)

- Kaksi hovioikeuden jäsentä toimi todistetallennusuudistuksen koulutusryhmässä
- Yksi hovioikeuden jäsen toimi hovioikeuksien AIPA-yhteistyöverkostossa
- Kansliapäällikkö toimi jäsenenä Tuomioistuinviraston riskienhallinnan verkostossa ja AIPA henkilöstörakennetyöryhmässä.
- Hallintosihteeri toimi jäsenenä oikeuslaitoksen yleisen sopimusalan arviointi- ja kehittämisryhmässä.
- Informaatikko toimi projektipäällikkönä/jäsenenä hallinnonalan kirjastojärjestelmän uusimishankkeessa.
- Presidentti osallistui valtakunnallisen käräjänotaari- ja asessorikoulutuksen suunnitteluun ja toteutukseen.
- Presidentti oli oikeusministeriön asettaman Oikeuslaitostyöryhmän jäsen.
- Presidentti toimi puheenjohtajana oikeusministeriön asettamassa Etäyhteydet oikeudenkäynnissä -hankeryhmässä.

Alioikeuksien tarkastus

Alioikeuksien tarkastajana toimi hovioikeuden esittelijä Timo Paara. Ahvenanmaan käräjäoikeudessa 12.-14.9.2023 suoritettuun tarkastukseen osallistuivat Paaran lisäksi hovioikeudenneuvos Camilla Nissi ja presidentti. Kanta-Hämeen käräjäoikeudessa 22.-23.11.2023 tarkastukseen osallistuivat tarkastajan lisäksi hovioikeudenlaamanni Asko Nurmi ja presidentti. Alioikeuksien tarkastuksesta on laadittu erillinen kertomus.

Koulutus

- Seksuaalirikoslainsäädännön uudistus. Oikeusneuvos Timo Ojala. 20.1.2023
- Osakkeiden lunastusriidoista osake- ja asunto-osakeyhtiöissä. Yritysjuridiikan professori, OTT, VTM Veikko Vahtera. 6.2.2023
- Teemapreklusio. HON, OTT, Timo Saranpää. 10.3.2023
- Luento: Pahuus – ihmisielen pimeä puoli. Professori Lauri Nummenmaa. 12.5.2023
- Tuomion perustelujen kirjoittaminen. Suunnattu esittelijöille ja asessoreille. HON Vilja Hahto ja HON Jenna Mansikkamäki. 18.4.2023
- Käräjänotaaripäivät. Hovioikeuspiirin käräjäoikeuksien käräjänotaarit 11.5.2023
- Todistelu ja sen rajoitukset -seminaari. Suomen Prosessioikeusyhdistys ry. 18.9.2023
- Lisiä oppiin todisteiden hyödyntämiskiellosta erityisesti silmällä pitäen lainvastaisesti hankittua todistelua ja ulosotossa kertynyttä selvitystä. Professori Mikko Vuorenpää. 22.9.2023
- Työterveyspsykologi Kirsi Myllyn luento. 2.10.2023
- Aviopuolisoiden sopimukset erityisesti oikeustoimilain pätemättömyysperusteiden valossa, Professori Tuulikki Mikkola. 20.10.2023
- Sopimustulkinta ja siihen varautuminen. Professori Vesa Annola. 7.11.2023
- Hovioikeus 400 vuotta -juhlaseminaari. Turun yliopisto. 24.11.2023
- Yleisöseminaari 29.11.2023

- Ruotsin opetus, jatko- ja alkeisryhmät. Turun yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan ruotsin kielen lehtori Anne-Maria Kuosa. Torstaisin.

Osa yllä mainituista koulutuksista on Varsinais-Suomen käräjäoikeuden Heldtin stipendirahastosäätiön turvin järjestettyä täydennyskoulutusta.

Asessorit osallistuvat heidän koulutusohjelmaansa sisältyviin koulutuksiin. Asessorien tutortuomarit saavat myös koulutusta tehtävänsä.

Lisäksi koulutusta on annettu muun muassa Aineistopankkitietojärjestelmästä, uudesta kirjaston tietojärjestelmästä ja hallinnon Hilda-tietojärjestelmästä. Turvallisuuskoulutusta on annettu koko henkilökunnalle ja esittelijöille on toteutettu omaa koulutusta. Vuonna 2023 aloitettiin lainkäyttöhenkilökunnalle tarkoitetut Tuomaripalaverit. Lainkäyttöhenkilökunta osallistui myös Suomen Prosessioikeusyhdistys ry:n järjestämiin tilaisuuksiin.

Tuomioistuinharjoittelu

Vuonna 2023 hovioikeudessa oli kaksi käräjänotaaria. Alkuosan harjoittelustaan he olivat suorittaneet Varsinais-Suomen käräjäoikeudessa.

Turun hovioikeus 400 vuotta -juhlavuoden tapahtumat

Juhlavuoden kunniaksi hovioikeuden eläkeläiset kutsuttiin hovioikeuden perustamiskirjan 400 vuotispäivänä 15.6.2023 hovioikeuteen kahvitilaisuuteen. Samana päivänä Turun kaupunki järjesti vastaanoton hovioikeuden henkilökunnalle. Hovioikeuden juhlanäyttely Turun pääkirjastossa oli esillä 5.9. – 1.10.2023. Juhlavuoden kunniaksi julkaistiin hovioikeuden www-sivuilla virtuaalikerros hovioikeuden toiminnasta ja toimitiloista Akatemiatalossa. Hovioikeuden juhla-kirjan ”Turun hovioikeus 1623–1900, Ihmisiä, verkostoja ja oikeuskäytäntöä modernin kynnyksellä” julkistamistilaisuus pidettiin 27.10.2023. Hovioikeuden ensimmäisen istunnon vuosipäivän aattona 30.10.2023 hovioikeuden edustajat kunnioittivat Turkuun haudattujen entisten presidenttien muistoa laskemalla seppeleet heidän haudoilleen. Vuosipäivänä 31.10.2023 henkilökunnalle ja kutsuvieraille järjestettiin päivä- ja iltajuhla. Turun yliopistossa järjestettiin yhteistyössä oikeustieteellisen tiedekunnan kanssa tieteellinen juhlaseminaari temalla ”Tuomioistuinten riippumattomuus oikeusvaltiossa – Turun hovioikeus 400 vuotta” 24.11.2023 sekä yleisöseminaari ”Turun hovioikeus 1623–1900 uuden tutkimustiedon valossa” 29.11.2023. Vuonna 2023 käynnistettiin lisäksi juhlavuoden mitalihanke.

Tapahtumia ja tilaisuuksia

- Istuntokauden aloituskahvit 9.1.2023
- Turun hovioikeuspiirin laamannien ja presidentin tapaaminen 16.1.2023
- Lounais-Suomen aluehallintoviraston edustajien vierailu 20.1.2023
- Turun päällikkötuomareiden tapaaminen 23.1.2023

- Turun yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan edustajien vierailu 3.2.2023
- Varsinais-Suomen maakuntajohtajan vierailu 3.3.2023
- Turun yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan opiskelijoiden vierailu 3.3.2023
- Suomalaisen lakimiesyhdistyksen Turun osaston vierailu 8.3.2023
- Tulosjuhlat 17.3.2023
- Oikeusministeriön ohjausyksikön vierailu 29.3.2023
- Turun yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan edustajien vierailu 17.4.2023
- Työoikeusklubin vierailu 17.4.2023
- Turun hovioikeuspiirin käräjänotaaripäivät 11.5.2023
- Lounais-Suomen aluehallintoviraston edustajien vierailu 15.5.2023
- Kesäkauden avajaiset 15.5.2023
- Kansainvälisen GRETA -järjestön edustajien vierailu 22.5.2023
- Kansliahenkilökuntapäivä 26.5.2023
- Suomen hovioikeustuomari ry:n edustajien vierailu 26.5.2023
- Virastopäällikköpäivät Helsinki 12. – 13.6.2023
- Lounais-Suomen alueellisen valmiustoimikunnan kokous 20.6.2023
- ”Sovinnollinen Suomi” -keskustelutarja SuomiAreena Pori 29.6.2023
- Turun hovioikeuden turvallisuuspäivä 14.8.2023
- Syyttäjälaitoksen edustajien vierailu 15.8.2023
- Turun hovioikeuspiirin laamannien ja presidentin kokous 21.8.2023
- Tuomioistuinten jalkapalloturnaus 25.8.2023
- Sidosryhmätapaaminen Korkeimmassa oikeudessa 28.8.2023
- Tuomioistuinviraston salitekniikkahankeen edustajien vierailu 29.8.2023
- Virkistyspäivä 1.9.2023
- Turun päällikkötuomarien tapaaminen 11.9.2023
- Digiturvaviikko 25.9.-1.10.2023
- Turun yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan opiskelijoiden vierailu 4.10.2023
- Juristipäivä Helsinki 13.10.2023
- Tulosneuvottelut 26.10.2023
- LEX ry:n edustajien vierailu 2.11.2023
- Asianajajaliiton Turun osaston edustajien vierailu 9.11.2023
- Turvallisuusluento 20.11.2023
- Varsinais-Suomen käräjäoikeuden käräjäsihteereiden vierailu 23.11.2023
- Tuomioistuinviraston edustajien vierailu 28.11.2023
- Pikkujoulujuhla 1.12.2023
- Oikeuskanslerinviraston vierailu 12.12.2023
- Lucia-kulkue ja joulupuuro 13.12.2023
- Vanhankaupungin kehittämisen yhteistyöryhmän kokous 14.12.2023
- Akatemiatalon jouluhartaus 19.12.2023
- Oikeusministeriön yksityisoikeus- ja oikeudenhoito-osaston vierailu 20.12.2023

Yhteistyö

Opiskelijoiden lakimiesharjoittelua jatkettiin yhteistyössä Turun yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan kanssa. Åbo Akademin saatua oikeudet oikeustieteellisen maisteritutkinnon järjestämiseen Åbo Akademi ja hovioikeus aloittivat syksyllä 2023 suunnittelun vastaavan opintojakson ja harjoittelun suuntaamisesta myös ruotsinkielisen yliopiston oikeustieteen opiskelijoille. Molempien tiedekuntien opiskelijat voivat suorittaa hovioikeudessa kuukauden pituisen harjoittelujakson, jolloin heitä perehdytetään käytännön lakimiestehtäviin. Lisäksi molemmista yliopistoista on ollut kolmen kuukauden ajan valtionhallinnon harjoittelijat. Opiskelijat voivat sisällyttää harjoittelunsa tiedekunnan opintojaksoihin ja osaksi korkeakoulututkintoaan.

Turun yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan kanssa oli myös muuta opetus- ja koulutusyhteistyötä. Uutena yhteistyömuotona oli ”Tuomarin työ tutuksi” -tilaisuus, johon osallistuivat hovioikeuden työntekijöiden lisäksi Tuomioistuinviraston ja Varsinais-Suomen käräjäoikeuden edustajat. Vuoden aikana tavattiin muun ohella aluehallintoviranomaisten, oikeusministeriön, tuomioistuinvirasto, oikeuskanslerinviraston, syyttäjälaitoksen, avustajakunnan, lakimies-, tuomari- ja opiskelijajärjestöjen edustajia.

6. Turun hovioikeuden organisaatio

Lainkäyttöosastot

Hovioikeus toimii osastoihin jakautuneena. Lainkäyttöasiat sekä muutoksenhakua ja ylimääräistä muutoksenhakua oikeushallintoasioissa koskevat asiat käsitellään ja ratkaistaan osastojen istunnoissa. Turun hovioikeudessa on kaksi osastoa. Kumpaakin osastoa johtaa osaston johtaja sekä osaston apulaisjohtaja. Osastolla voi olla jäsenenä hovioikeudenlaamanni, hovioikeudenneuvoksia ja asessoreita sekä esittelijöinä hovioikeuden esittelijöitä ja käräjänotaari. Lisäksi osastolla on notaareita, erityissihteereitä ja lainkäyttösihteereitä.

Hovioikeuden presidentti on osallistunut lainkäyttöasioiden käsittelyyn muiden työtehtävien sen salliessa molemmilla osastoilla.

Hovioikeuden presidentti ja hovioikeuden hallinto

Hovioikeuden presidentti johtaa hallintoa. Hän ratkaisee ne hovioikeudelle kuuluvat hallintoasiat, joita ei ole säädetty tai määrätty hovioikeuden muun virkamiehen ratkaistavaksi.

Hovioikeudessa on johtoryhmä, jonka puheenjohtajana toimii hovioikeuden presidentti ja jäsenenä ovat osaston johtajat, osaston apulaisjohtajat ja kansliapäällikkö. Johtoryhmä toimii presidentin apuna hovioikeuden toiminnan johtamisessa ja kehittämisessä.

Hovioikeuden työjärjestyksen mukaan hovioikeuden hallinnosta huolehtii kansliapäällikkö. Hallintoasioissa hovioikeuden presidenttiä ja kansliapäällikköä avustavat hallintosihteeri, johdon sihteeri, kaksi talous- ja henkilöstösihteeriä sekä taloussihteeri. Informaatikon tehtävänä on vastata hovioikeuden sisäisestä tietopalvelusta. Kirjaamon henkilökunta huolehtii kirjaajan johdolla asiakirjahallinnosta, arkistoinnista sekä asiakaspalvelusta. Virastomestarien pääasiallisena tehtävänä on huolehtia pääkäsittelyjen turvallisuudesta ja tekniikan toimivuudesta.

7. Toimintakertomuksen hyväksyminen

Hyväksyn edellä olevan Turun hovioikeuden toimintakertomuksen vuodelta 2023.

Turun hovioikeudessa 13.12.2024

Hovioikeuden presidentti

Pekka Määttä

Kuva: Turun hovioikeuden henkilökuntaa 400-vuotisjuhlapäivänä 31.10.2023.